

שָׁמוּ, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא מְקַנָּא עַל בְּרִית הַקֹּדֶשׁ הַזֶּה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בֵּא רְאָה, שֶׁהָרִי נֹאמַר שְׂכִינָן שְׂדֵעַ אַבְרָהָם אֲבִינוּ חֲכָמָה, רְצָה לְהַפְרֵד מִכָּל שְׂאֵר הָעַמִּים וְלֹא לְהַדְבִּיק בָּהֶם, וּמִשּׁוֹם כִּף כְּתוּב: וְאֲשַׁבְּעֶךָ בְּה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְאֱלֹהֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשָּׁה לְבָנֵי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי וְגו'. מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי וְדֹאֵי. [מה] סוד הוא, כְּמוֹ שֶׁנֹּאמַר (מלאכי ב) וְכַעַל בַּת אֵל נָכַר. אֲשֶׁר אֲנֹכִי יוֹשֵׁב בְּקִרְבּוֹ, אֲנֹכִי בְּמִדְיָן. כְּתוּב כַּאֲשֶׁר אֲנֹכִי, וְכְתוּב שֵׁם (ישעיה מד) אֲנֹכִי עֲשִׂיתִי אָרֶץ. וְכָל זֶה כְּדִי לֹא לְהַטְמִיא עִמָּהֶם.

בֵּא רְאָה, מִי שֶׁמְכַנִּים אֶת הַבְּרִית הַקֹּדֶשׁ הַזֶּה בְּאִשָּׁה הַהִיא שֶׁל שְׂאֵר הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת, גּוֹרֵם לְטִמְאָה מְקוֹם אַחֵר, וְעַל זֶה כְּתוּב (משלי ל) תַּחַת שְׁלוֹשׁ רְגֵזָה אָרֶץ וְגו'. וְאִף עַל גִּב שֶׁהַשְּׂבִיעַ אוֹתוֹ בְּבְרִית הַזֶּה, לֹא כֻטַּח בּוֹ אַבְרָהָם, עַד שֶׁהַתַּפְלֵל תִּפְלְתוּ לִפְנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאָמַר, ה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְגו', הוּא יִשְׁלַח מַלְאָכָו. וְדֹאֵי זֶה מַלְאָךְ הַבְּרִית כְּדִי שִׁישְׁמַר הַבְּרִית הַזֶּה וְלֹא יִטְמָא בֵּין אוֹתָם הָעַמִּים.

רַק אֶת בְּנֵי לֹא תִשָּׁב שְׁמָה. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁיִּדְעַ אַבְרָהָם שֶׁהִנֵּה בְּכֻלָּם לֹא הָיָה מִי שֶׁהַפִּיר אֶת הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, רַק הוּא לְבָדוֹ, וְלֹא רְצָה שִׁיְהִי מְדוּרוֹ שֶׁל יִצְחָק בִּינֵיהֶם, אֲלֵא שִׁיְהִי מְדוּרוֹ עִמוֹ, וְיִצְחָק יִלְמַד מִמֶּנּוּ תְּמִיד אֶת דְּרָךְ הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֹא יִסְטֶה יְמִינָהּ וּשְׂמָאלָהּ, וְעַל כֵּן לֹא רְצָה אַבְרָהָם שֶׁמְדוּרוֹ שֶׁל יִצְחָק יְהִי שֵׁם.

אָמַר רַבִּי יִיסָא, וְדֹאֵי שְׁזָכוּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם הָיְתָה לִפְנֵי הַעֶבֶד הַהוּא, שֶׁהַיּוֹם הַהוּא יִצָּא, וּבְאוֹתוֹ הַיּוֹם

(שמות לד) כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר, כִּי יִי קִנָּא שָׁמוּ בְּגִין דְּקִנֵּי עַל הָאֵי בְּרִית קְדִישָׁא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר תָּא חֲזִי דְהָא אֲתָמַר דְּכִינּוֹן דִּידְעַ אַבְרָהָם אֲבִינוּ חֲכָמָתָא בְּעָא לְאַתְפְּרָשָׁא מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין וְלֹא לְאַתְדַּבְּקָא בְּהוּ, וּבְגִין כִּף כְּתוּב וְאֲשַׁבְּעֶךָ בֵּין אֱלֹקֵי הַשָּׁמַיִם וְאֱלֹקֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשָּׁה לְבָנֵי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי וְגו', מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי וְדֹאֵי, (מאי) רְזָא אִיהוּ כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (מלאכי ב) וְכַעַל בַּת אֵל נָכַר. אֲשֶׁר אֲנֹכִי יוֹשֵׁב בְּקִרְבּוֹ. אֲנֹכִי דִּיִּיקָא כְּתוּב הֲכָא אֲשֶׁר אֲנֹכִי, וְכְתוּב הֲתָם (ישעיה מד) אֲנֹכִי עֲשִׂיתִי אָרֶץ. וְכָל דָּא בְּגִין דְּלֹא לְאַסְתָּאבָא בְּהוּ.

תָּא חֲזִי, הָאֵי מָאן דְּאָעִיל הָאֵי בְּרִית קְדִישָׁא בְּהִיא אֲתָתָא דְשְׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת, גְּרִים לְאַסְתָּאבָא אֲתַר אַחְרָא. וְעַל דָּא כְּתוּב (משלי ל) תַּחַת שְׁלוֹשׁ רְגֵזָה אָרֶץ וְגו'. וְאִף עַל גִּב דְּאוּמֵי לִיָּה בְּהָאֵי בְּרִית, לֹא אֲבַטַח בִּיָּה אַבְרָהָם עַד דְּצִלֵי צְלוֹתִיהָ קָמֵי קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר יי אֱלֹקֵי הַשָּׁמַיִם וְגו', הוּא יִשְׁלַח מַלְאָכָו, וְדֹאֵי דָּא מַלְאָךְ הַבְּרִית, בְּגִין דִּיתְנַטִּיר הָאֵי בְּרִית וְלֹא יִסְתָּאב בֵּין אֵינוֹן עַמִּין:

רַק אֶת בְּנֵי לֹא תִשָּׁב שְׁמָה. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דִּידְעַ אַבְרָהָם דְּהָא בְּכֻלָּהוּ לֹא הָוֵה מָאן דְּאַשְׁתַּמּוּדַע לִיָּה לְקְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרִי אִיהוּ בְּלַחוּדוּי, וְלֹא בְּעָא דְלָהוּוּ מְדוּרִיָּה דִּיִּצְחָק בִּינֵיהוּ, אֲלֵא דִיָּהּ מְדוּרִיָּה עִמִּיהָ, וְיִצְחָק יוֹלִיף מִגְּנִיָּה תְּדִיר אֲרַחוּי דְקְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא יִסְטֵי לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא. וְעַל דָּא לֹא בְּעָא אַבְרָהָם דְּלָהוּי מְדוּרִיָּה דִּיִּצְחָק תַּמָּן.

אָמַר רַבִּי יִיסָא וְדֹאֵי זְכוּתִיהָ דְאַבְרָהָם אָעֲרַע קָמִיָּה דִּיהוּא עַבְדָּא, דִּיהוּא יוֹמָא